

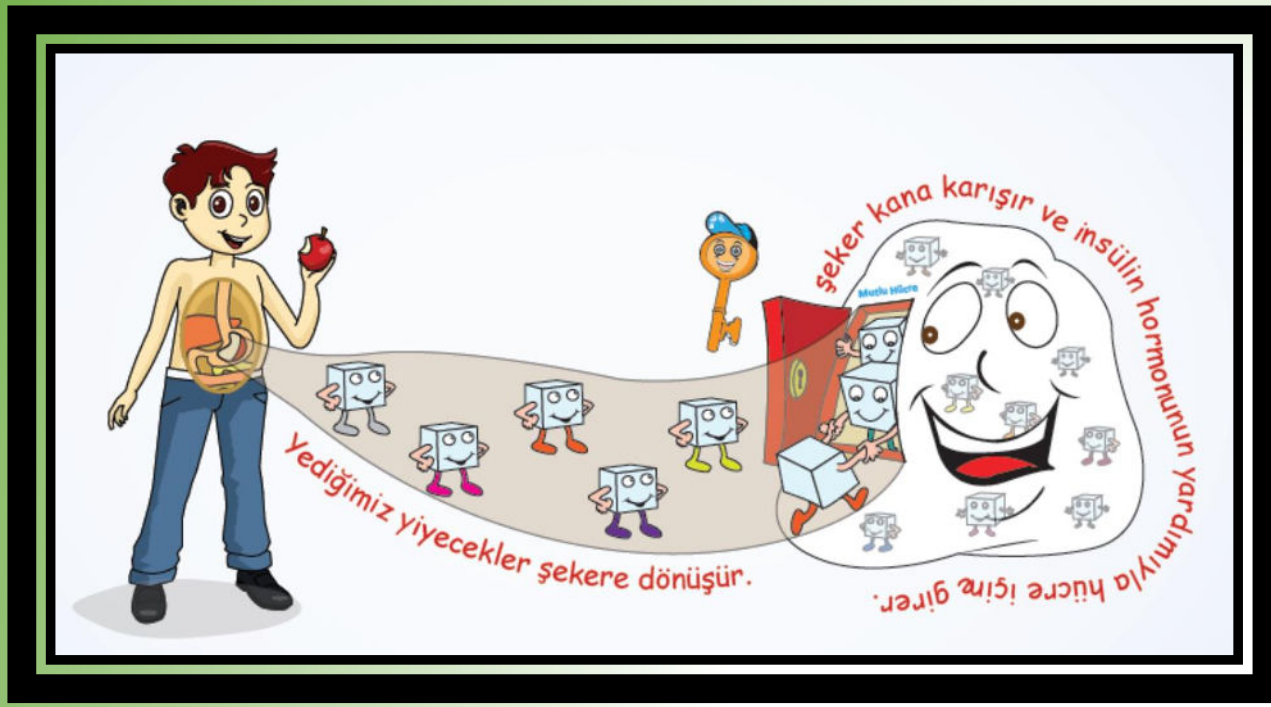

ÖĞRENCİLER İÇİN ÇOCUKLUK VE ERGENLİK ÇAĞI DİYABETİ

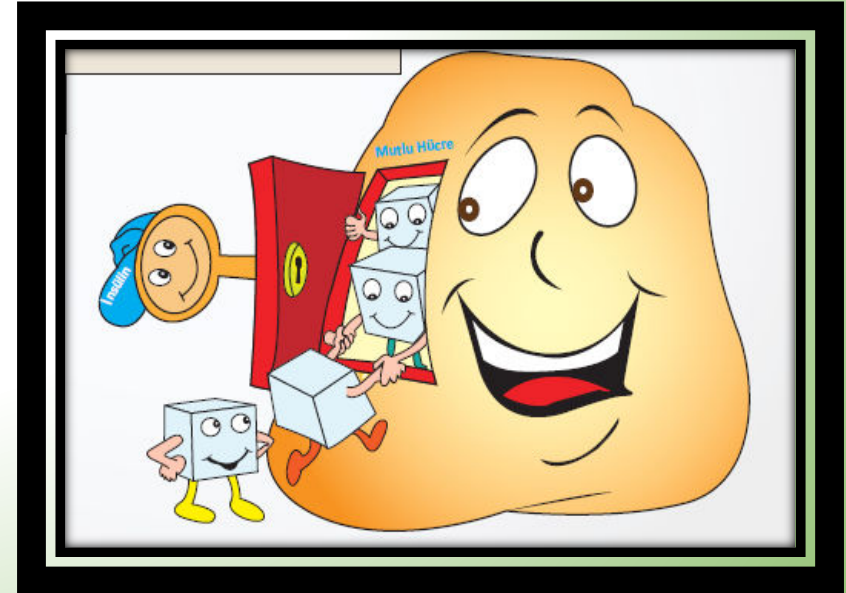
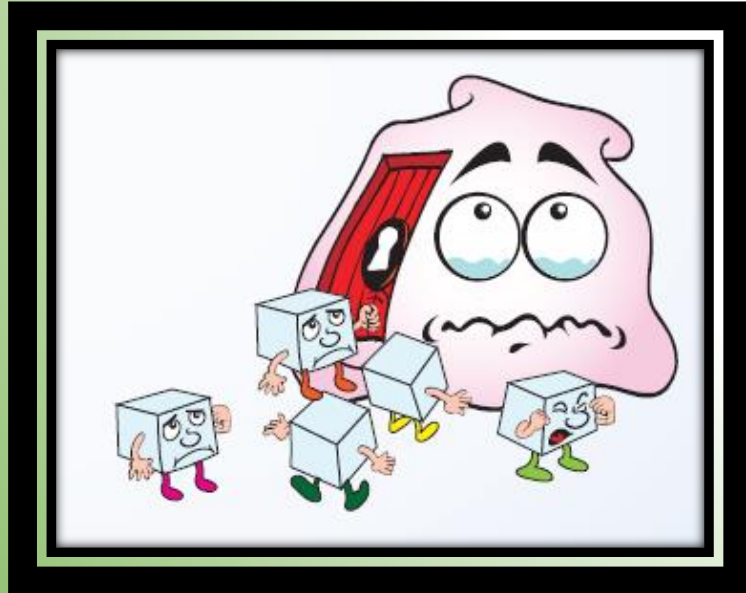

**Diyabet, Şeker
hastalığının diğer
adıdır ve çocuklarda
ve ergenlerde
görülebilir.**

Vücudumuzun en küçük yapı taşı **hücrelerdir**. Hücrelerin doğru çalışabilmesi için **enerjiye** gereksinimi vardır. Yediğimiz yiyecekler şekere dönüşür. Şeker kana karışır ve **insülin hormonunun** yardımıyla hücre içine girer. Böylelikle hücrelerimiz enerji kazanır.

Tip 1 diyabette sorun insülin yapımındaki yetersizliktir.

TIP 1

ir?

TIP 2

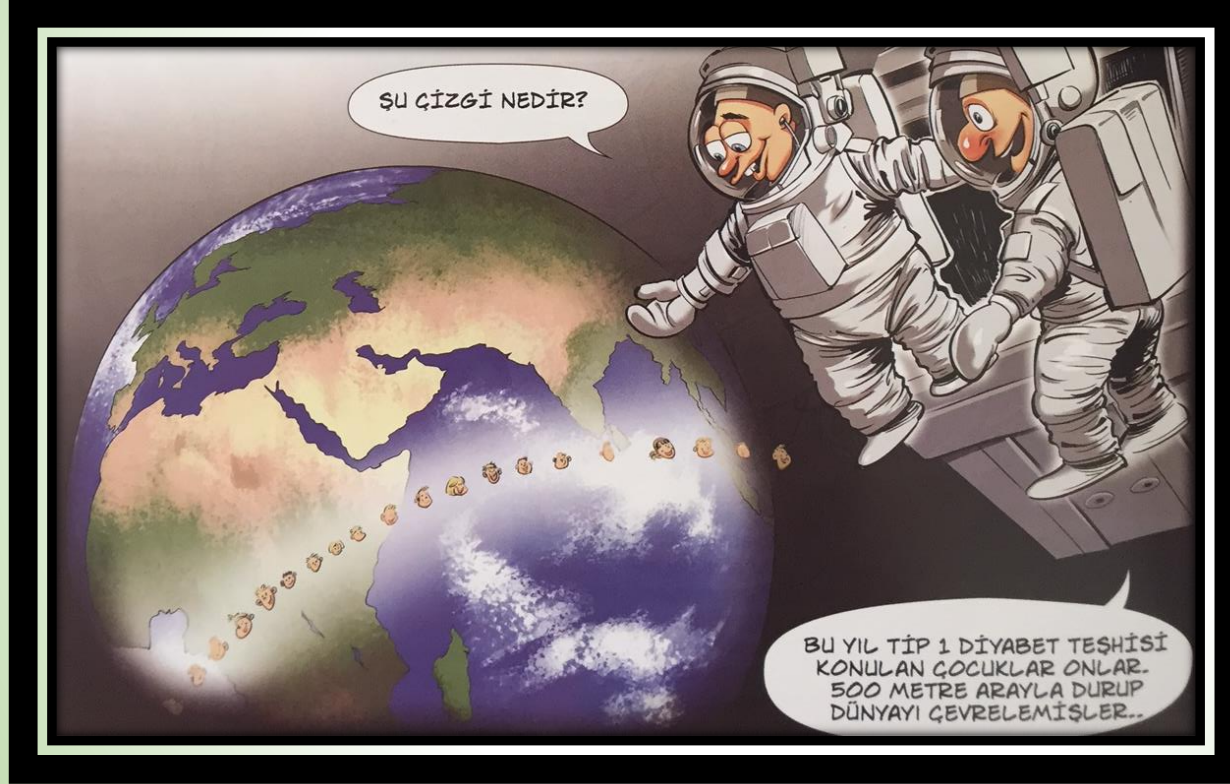

Tip 2 diyabette ise insülinin bağlandığı hücre bölümlerinde bozukluk vardır. İnsülin yeterli yapılsa da insüline karşı direnç vardır.

Çocuklardaki diyabetin **%95'inden fazlası** tip 1 diyabettir.

Tip 2 diyabet özellikle şişmanlarda ve genetik yatkınlığı olanlarda görülür.

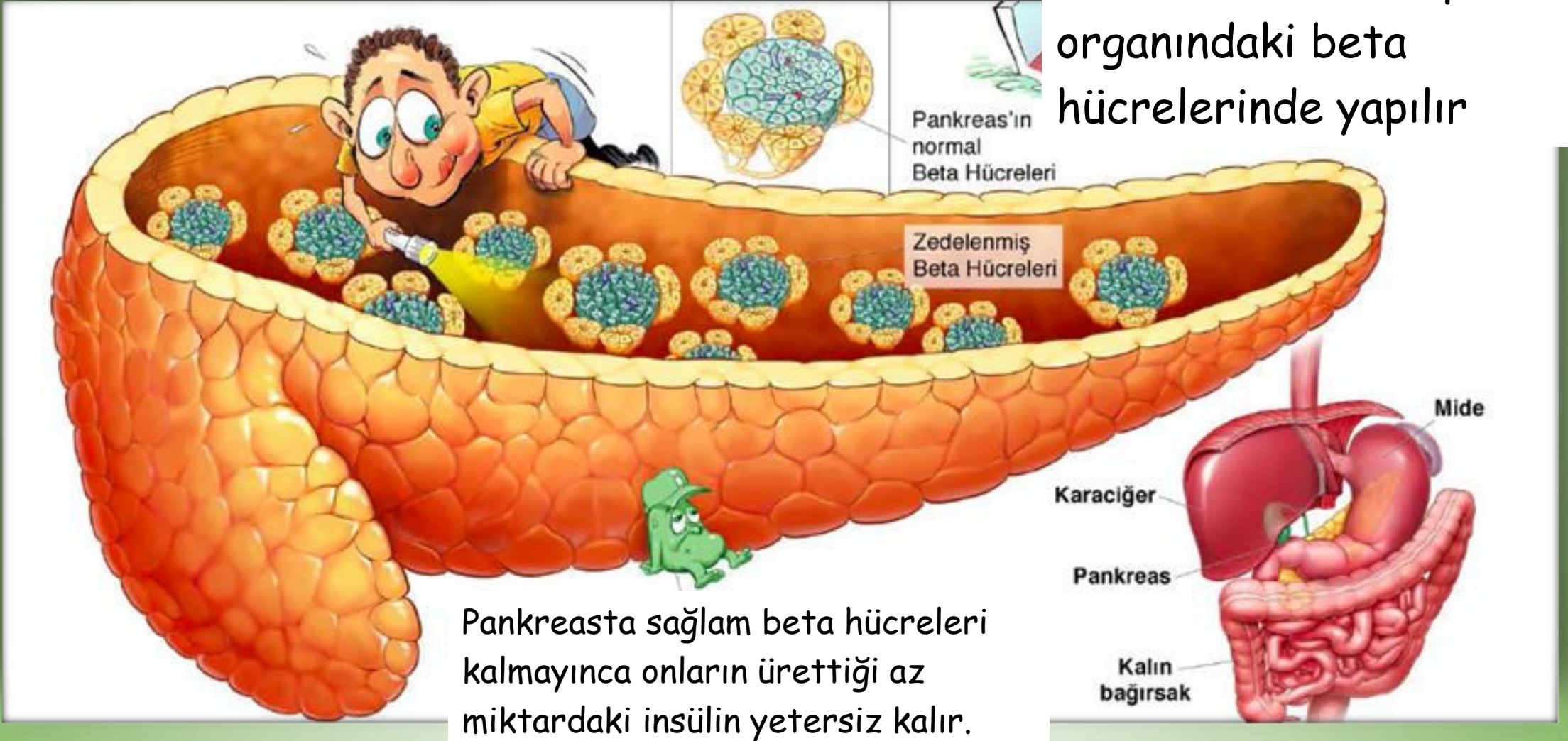
- Dünya'da 542.000 Tip 1 diyabetli çocuk var. Her yıl yaklaşık 86.000 çocuk diyabet oluyor.

- Ülkemizde 25 bin civarında diyabetli çocuk var.

İnsülin midemizin
arkasında bulunan pankreas
organındaki beta
hücrelerinde yapılır

Neden?

Hala bilmediklerimiz var. Ama:

- Genetik yatkınlık
- Bağışıklık sistemimizin mikropmuş gibi vücudumuzdaki hücrelerle savaşması
- Bazı enfeksiyon hastalıkları
- Çevresel etmenler (katkı maddeli gıdalar, kimyasallar gibi)

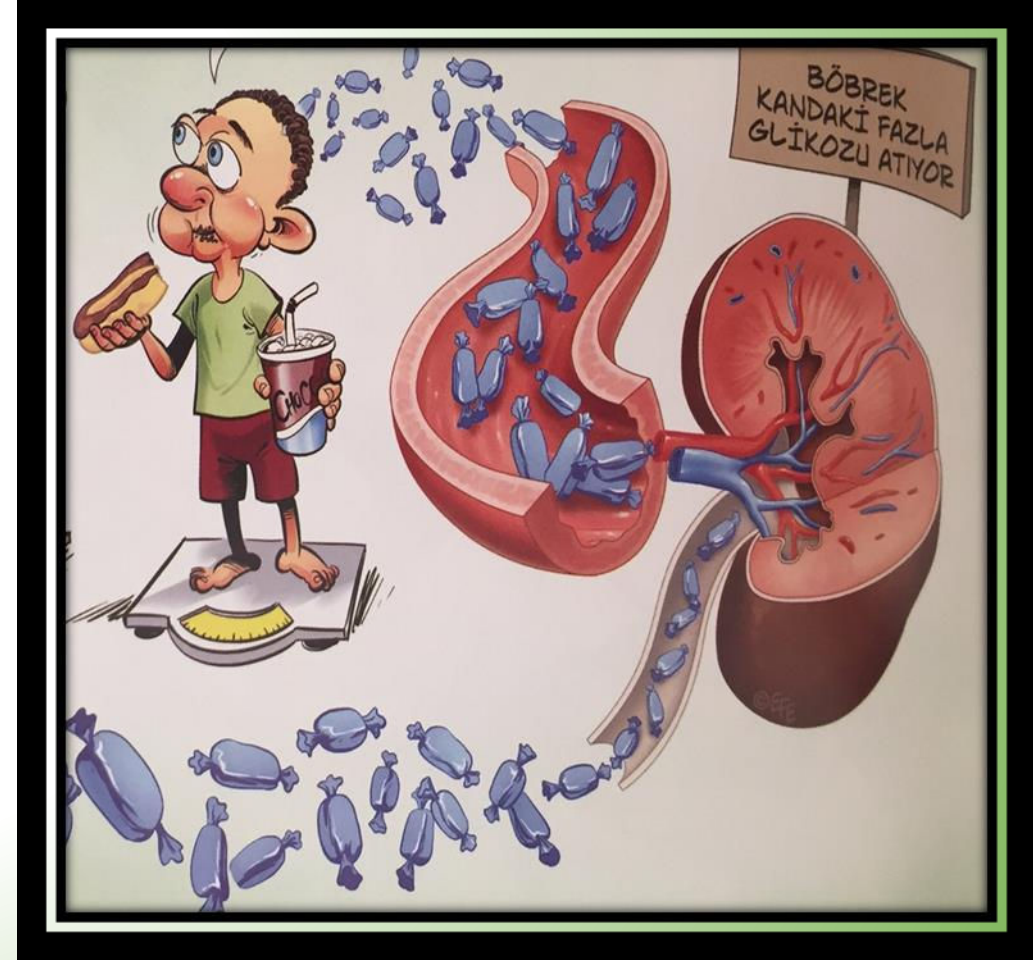
Kesin bilgi: Diyabet bulaşıcı değildir.

Vücutta neler olur?

- İnsülin yetersiz olunca kan şekeri yükselir.
- Fazla şeker idrar ile atılmaya başlar.
- Şeker su çeker → İdrar miktar ve sıklığı artar.
- Çok idrar yapan çok susar, çok su içer.
- Hücreler enerjisiz kaldığı için halsiz ve yorgun hisseder.
- Vücut şeker dışı yağ ve protein gibi enerji kaynaklarını kullanmaya başlar, ketonlar oluşur.

Belirtiler:

- Sık ve bol miktarda idrar yapma (gece altını ıslatma)
- Sürekli susama hissi/ağız kuruluğu
- Her zamankinden çok su içme
- Çok yemek yemeye rağmen kilo kaybı
- Halsizlik, yorgunluk
- Huzursuzluk ve davranış değişikliği

Tanı gecikirse...

- Hızlı ve derin solunum
- Karın ağrısı, bulantı, kusma
- Ağızda çürümüş elma kokusu (Aseton/keton kokusu)

Şeker koması!!!

Tanı: Şeker ölçümü ve ileri tetkikler

Normal sınır (mg/dl)	Kan şekeri
Açlık (8 saat açlıktan sonra)	80-100 mg/dl
Tokluk (Yemekten 2 saat sonra)	140 mg/dl'nin altında

Tanımlama	Kan Şekeri
Diyabet	Belirtilerle birlikte kan şekeri >200 mg/dl 75 gram şeker yükleme testinde 2. saat >200 mg/dl Açlık kan şekeri >126 mg/dl
Bozulmuş Tokluk Şekeri	75 gr şeker yükleme testinde 2. saat 140-200 mg/dl
Bozulmuş Açlık Şekeri	Açlık kan şekeri 100-125 mg/dl

Tip 1 Diyabet Tedavisi

Kendi kendine bakım becerisi

İnsülin

Beslenme Planı

Egzersiz

İnsülin Tedavisinde Amaç; eksik olan insülin hormonunu gereği kadar yerine koymaktır.

Uygulama Araçları

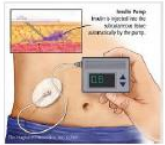
İnsülin Enjektörü

İnsülin Kalemi

İnsülin Pompası

Buzdolabında Saklanır

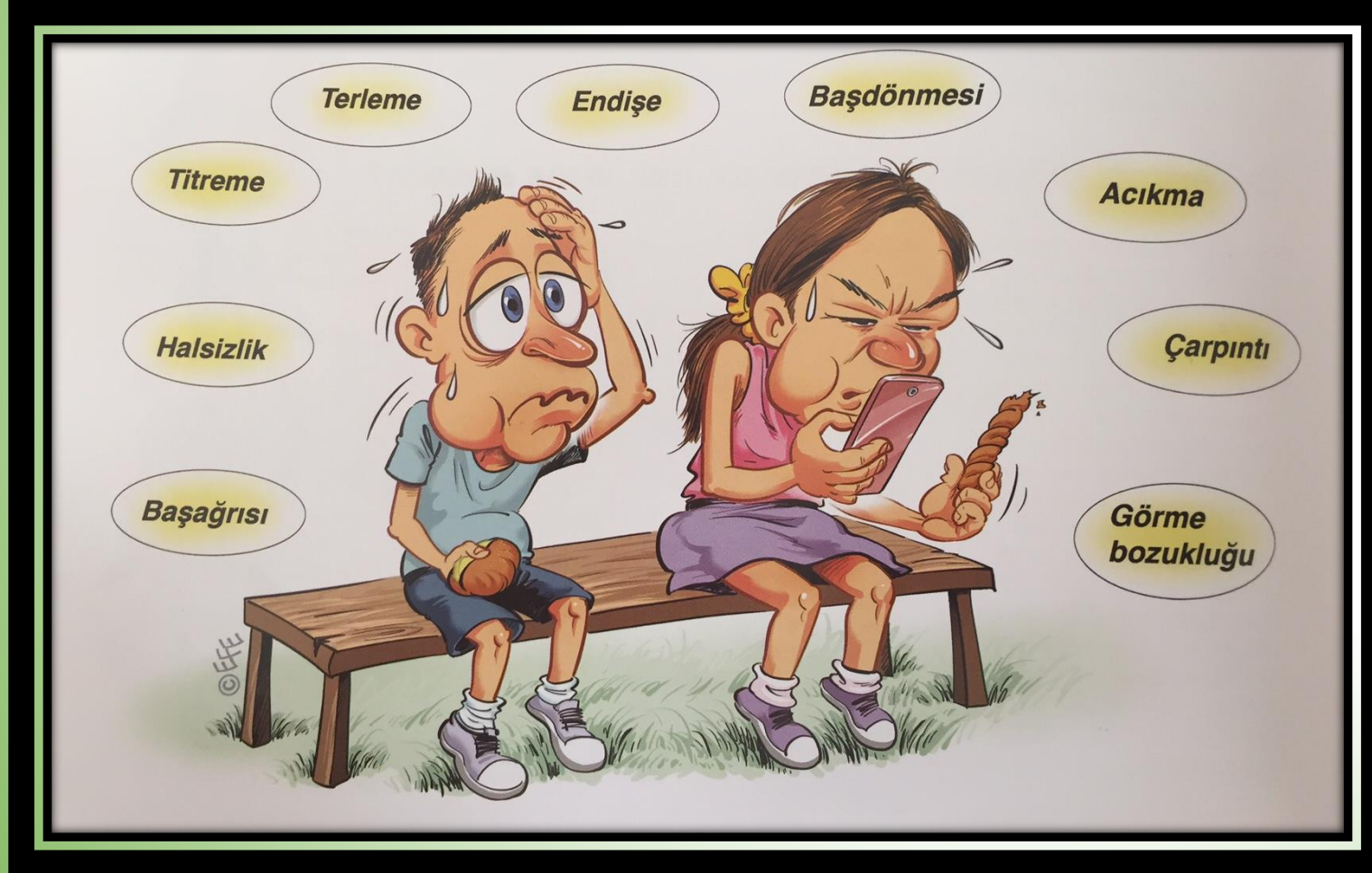

Kalori kısıtlaması yapmadan, yaşlıları ile aynı miktarda ve bileşende

Tip 1 diyabetliler hazırlıklarını yaparak beden dersine girebilir hatta lisanslı sporcu olabilir.

Kan şekerinin düşmesi: Hipoglisemi durumu

- Şeker veya meyve suyu ile kan şekerini yükseltmeli.
- Eğer bayılırsa bu iğne yapılmalı.
- Her tip 1 diyabetlinin iğnesi özellikle kan şekerini düşüren egzersiz gibi özel durumlarda yanında olmalı.

Sınav zamanı...

- Okul ve sınav kaygısı kan şekeri dengesini bozar.
- Ders ve sınav tekrarı gerekebilir.
- Sık hastane kontrolü gerekebilir.

Sınav sırasında:

- Şeker ölçümü
- Öğün
- Ek insülin
- Tuvalet gereksinimi olabilir.

Destek olalım.

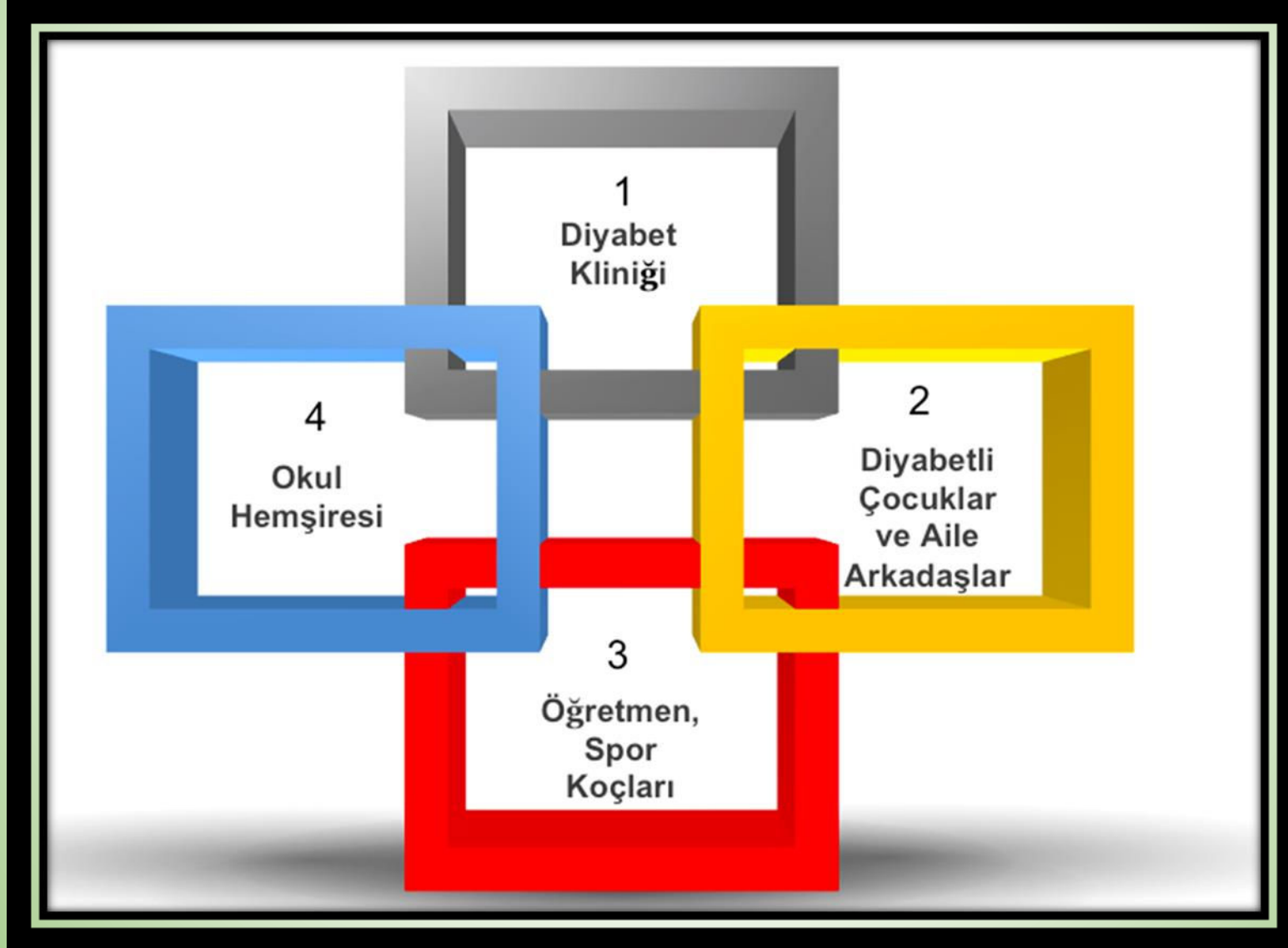

- Çocuklarda daha nadir olarak görülen tip 2 diyabet de görülebilir
- Tip 2 diyabet önlenabilir.
- Sağlıklı beslenir ve kilomuza dikkat edersek tip 2 diyabeti engelleyebiliriz.

- Dengeli ve sağlıklı beslenmek
- Abur cubur ve hazır gıdalardan uzak durmak
- Bilgisayar, tablet, telefon ve televizyon başında geçirilen süreyi 2 saatten kısa tutmak
- Ders ve etütlerden sonra fiziksel etkinliğe zaman ayırmak

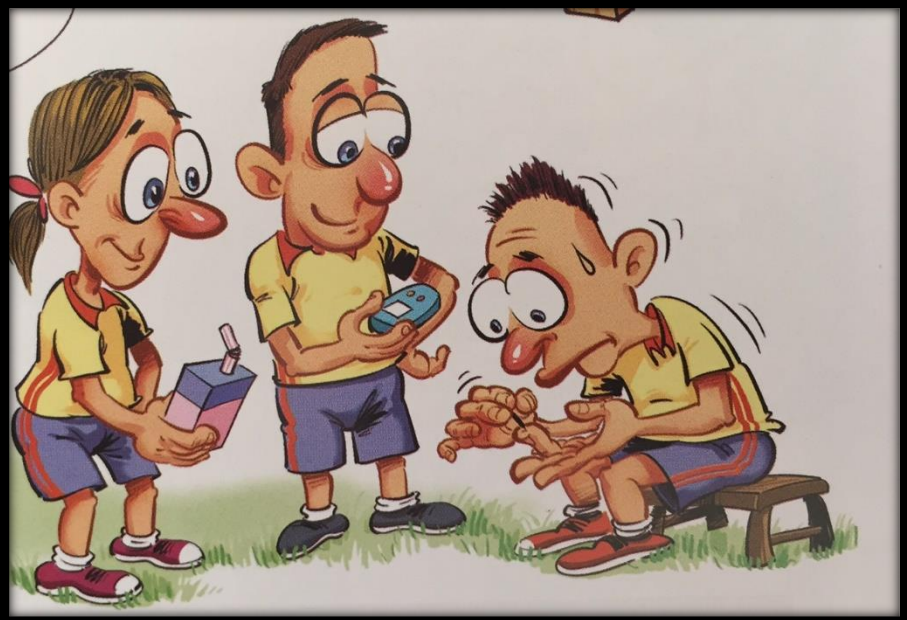
Çocuklarda diyabet tedavisi

Çevrenizde tip 1 diyabetli arkadaşınız varsa:

- Hayatın içinde, kendisini gizlemeden kan şekerini ölçmesine
- İnsülin iğnesi yapmasına
- «Hasta» değil «diyabetli» olarak anılmasına
- Yaşamını sizlerle dolu dolu yaşamasına yardım edebilirsiniz.

Diyabetli çocuklar uygun tedavi ile normal bir yaşam sürebilir ve yaşlıları ile aynı etkinlikleri yapabilir.

Diyabetle barışık yaşamak bizim elimizde.

Sadece biraz destek...

- Ders sırasında ara öğün almaları gerekebilir.
- Tuvalete gitme ihtiyacı için okulun bilgisi dahilindeki öğrencilere anlayış gösterilmelidir.
- Yatılı okullarda beslenme düzenlemeleri yapılmalıdır.
- Öğretmenlerin hipoglisemi ve hiperglisemi bulgularını bilmesi, insülin ve glukagon enjeksiyonu konusunda çocuklara ve ailelere destek olması gerekir.
- Merkezi sınavlar için düzenlemeler yapılmalı, ek gereksinimler için ÖSYM'ye yönelik hazırlanan raporlar doktorlarından temin edilmelidir.

Okulda diyabet bilgilendirme

ÇOCUK ENDOKRİNOLOJİ VE DİYABET
BİLİM DALI/ÜNİTESİ

KONU: ..... isimli öğrencimiz.

Değerli Öğretmenim,

Sizin de öğrencimiz olan çocuğumuz ..... / ..... tarihinde Tip 1 Diyabet (Şeker Hastalığı) tanısı ile hastanemizde tedavi edilmiş ve izleme almıştır.

Çocuğumuz ve ailemiz, diyabet tedavisinde gerekli olan tüm eğitimler verilmiş ve bu hastalıkta oluşabilecek durumları nasıl yönetecekleri öğrenmiştir. Ancak çocuğumuz günlük yaşamı bir kısmını okulda geçirmektedir. Bu nedenle Tip 1 diyabet ve ilacı durumlarına ilgili sivil de sigilendirmek istedik.

Tip 1 Diyabet insülin eklenmiş sorunu çözen bir hastalık olduğundan tedavisinde de insülin kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra belli bir beslenme düzeni ve egzersiz planı çocuğumuzun kullandığı insülin çeşidine göre düzenlenmektedir. Öğrencimiz sabah (....), öğle (....), akşam (....) ve gece (....) olmak üzere günde .... kez insülin tedavisi almaktadır. Her insülin dozunun yapılmasını önce kan şekeriyle bakılması gerekli olduğundan okullarda buna imkan sağlanması önem taşımaktadır. Ayrıca beslenme planında ara öğün almaya gerek yoksa katıyık sağlanmaya kan şekerlerinin istenilen düzeyde olmasında yarar sağlanmaktadır.

Değerli Öğretmenim,

Diyabetli çocukların okulu yapma boyunca sağlıklarının korunması ve kendilerini güvende hissetmeleri için öğretmenler ve aileleri yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Bu mektubu yazarken diyabet tanısı alan öğrencimizin hastalığı konusunda bilgilendirilmes ve eşgüdümlü önerileri dikkate alarak ona yardımcı olabilmeniz için yazıyorum.

1. Diyabetli çocukların sınavlarında kan şekeri ölçümüne ve insülin yapmalarına izin verilmeli, bunun için uygun mekan/reviz oluşturulması sağlanmalıdır ve çocuğun izni alınarak gerekirse diyabet konusunda diğer öğrencilere bilgi verilmelidir.
2. Diyabet tedavisinde beslenme planlaması çok önemlidir ve diyabetli çocukların ara öğün almalarına ihtiyaç vardır. Bu nedenle diyabetli çocukların sınavlarda ara öğün almalarına izin verilmelidir.

Okulda Diyabet Programı ve Amacı Nedir?

- Diyabetli çocukların erken tanı almasını sağlamak
- Şeker komasından korumak
- Diyabetli arkadaşlarımıza diyabetini yönetmesinde destek vermek
- Sağlıklı beslenme tutumu oluşturmak
- Şişmanlık konusuna dikkatinizi çekmek; sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivitenin önemini anlatmak.

<https://www.youtube.com/user/OkuldaDiyabetTV>

<http://www.okuldadiyabet.org>